

Riport Kontra Józsefné Aranka nénivel

„Nem tudtam elképzelni az életemet tanítás nélkül!”

Aranka néni 1953-tól 36 éven át tanított Ménfőcsanakon, főleg magyart, de történelmet is. A pedagógia sok területét kipróbálhatta, osztályfőnök volt, igazgatóhelyettes, szakfelügyelő. 30 éven át pályaválasztási felelősként dolgozott, fontosnak tartotta, hogy a gyerekek megismerjék a szakmákat a sikeres pályaválasztáshoz, diákjai országos díjat nyertek, még a rádióban is szerepeltek. „Oktatásügy Kiváló Dolgozója” címet kapott. (Minden akkori kollégámnak meg kellett volna kapnia – mondta a tanárnő.)

1985-ben ment nyugdíjba, utána még a Radnótiban tanított 7 évig, Barátin pedig 3 évet. A nyugdíj mellett még 15 évet dolgozott. Szerencsésnek tartja magát, hogy már átvehette az arany- és a gyémántdiplomáját is. (Sulyok Attila tanárnő és tanítványai által készített riportot szerkesztett változatban közöljük. A gyerekek nagyon jó, változatos kérdéseket tettek fel, helyhiány miatt ezeket sem közöljük.)

Kis nyírségi faluból származom. Elődeim reformátusok voltak, anyai, apai ágon is tanítók, gazdálkodók. A föld és az értelem találkozott a családban.

Nyíregyházán tanultam a Református Gimnáziumban és Liceumban, az itteni tanárok lettek a példaképeim. Kiváló szakemberek voltak, szigorú rendet tartottak: az internátusban fél 7-kor volt ébresztő, 7 órakor reggeli és 8-tól tanítás, fél 2-ig tartott az iskola, utána ebéd, majd egy kis pihenő, a tanulási idő (szilencium) 3-5 óra között volt, a tanárok is segítettek.

Az iskola sok lehetőséget nyújtott: kézimunka, sport, hatalmas könyvtár, még ritmikus tornára is lehetett járni, balettmozdulatokat is tanultunk. Tanáraink nemcsak tanítottak, hanem neveltek is bennünket: hogyan kell szépen beszélni, egészségesen élni, tisztálkodni, betartani a rendet. Szép egyenruhánkat nagyon szerettem: sujtásos Bocskai, szövet rakott szoknya, matrőzcsikos vászonblúz, matrőzgallér, egyensapka, zsinóros kabát, más télen és tavasszal.

Olyan csodabogár voltam, aki szeretett tanulni, mindig jeles voltam. Tudtam, hogy a tanulás a kötelességem. Szerettem volna továbbtanulni, de a háború közbeszólt. Bombatalálat érte iskolánkat, mi is részt vettünk a romeltakarításban, gyűjtőtűnt az iskola újjáépítésére. Színdarabot játszottunk, leányiskola lévén a fiúszerepeket is mi játszottuk (én voltam a János vitéz). A környéken 50 helyen felleptünk, a záróelőadás a híres debreceni Aranybika Szállóban volt. Ekkori legnagyobb élményem Nyíregyházán ért: Kodály Zoltán vezénylete alatt 1200-an énekeltük az udvaron a „Forr a világ bús tengere, oh magyar...” kezdetű kórusművet. Óriási élmény volt!

1949-ben végeztem el a Tanítóképzőt, de nem lett állásom. Karácsonyra „ajándékba” kaptam egy állást, Tiszadobra kerültem, menekült görög és macedón gyerekekkel foglalkoztam reggel 6-tól este 9-ig. Nehéz terület volt. 1950-ben egyesítették a gyerekek otthonait, ekkor engem Balatonalmádiba helyeztek.

A szüleim kuláklistára kerültek, ezért a Rákosi-rendszerben sajnos nem tanulhattam tovább. Munka mellett levelező tagozaton végeztem el a pécsi Tanárképző Főiskolát magyar-történelem szakon.

Ménfőcsanakon az első osztályomba 42 fiú járt (külön voltak a fiú- és lányosztályok). Mint egy nagy család, olyan volt az osztály. A kollégákkal együtt meg akartuk váltani a világot. Rengeteget dolgoztunk a szülőkkel együtt, nagyon segítőkészek voltak. Hat helyen volt szétszórva az iskola, nehéz volt.

A szüleim nem akarták, hogy pedagógus legyek, de én mindenképpen tanítani akartam. Kisgyermekkoromtól kezdve tanítónak készültem. Egy lányom van, én sem akartam, hogy ő pedagógus legyen. Nehéz pálya és a pedagógus mindig is a nemzet napszámosa. Jogász lett, de gyerekei, mindhárom unokám tanár lett. Úgy látszik, a nagyszülők példája hatással volt rájuk.

Szép emlékeket is őrzök: nagyon szép Petőfi- és Ady irodalmi esteket szerveztem. A Petőfi iskola névadó ünnepsége is emlékezetes esemény volt 1973-ban: szép kiállítás és irodalmi műsor – sok látogató keresett fel bennünket. Egy jó kis szakköröm is volt: esztétikai szakkör. Az volt a szándékom, hogy mindazt, amit én tanultam és tudok, átadjam a gyerekeknek. A legcsodálatosabb dolog: a gyermek szemében meglátni, hogy ő érti, amit tanítók neki.

Régi tanítványaim közül sokan ma is megkeresnek, levelezek velük, gyermekeimnek tekintem őket. Több ezer gyermeket tanítottam, egyszerre általában négy osztályban, de a dolgozók iskolájában is. Sok diákom lett orvos, pedagógus, mérnök, de sok tanítványomra vagyok büszke: mindenre, aki becsülettel megállja a helyét a munkájában és tisztességgel neveli a családját. Soha nem tettem különbséget a gyerekek között, mindig szigorú, de igazságos voltam. Erre vagyok a legbüszkébb.

Ha újra választhatnék, akkor is tanár lennék. Annak ellenére, hogy már 80 éves vagyok, a legszebb munka

még most is az emberekkel való foglalkozás. Nagyon szép mesterség a pedagógus pálya. Régen mesternek szólították a falusi pedagógusokat. Ennél szebb elnevezés nincs! Ezen a pályán csak azok maradnak, akik hivatásszerűen szeretik a munkájukat.

Sok nehézség volt az életemben, sokszor kellett nulláról kezdenem, nagyon rögzös utat kellett végigjárnom. A mai gyerekek nem tudják, mi mindenben mentünk keresztül, meg kellett küzdeni mindenért. Sajnos húsz éve özvegyen élek, férjem korán meghalt. De sok örömöm van most is, mert sok minden érdekelt: a kertészkedés, szeretem a virágokat, olvasok, a könyvek ma is jó barátaim. Sokat olvasok, hihetetlenül gazdag az irodalmunk. Nagyon kedvelem Móricz és Mikszáth írásait, nagyra tartom Arany János és Ady Endre költészetét. József Attila és Babits Mihály versei is kedvenceim. Az erdélyiek közül kiemelném Wass Albertet és Reményik Sándort, sajnos róluk régen nem lehetett hallani, nem adták ki könyveiket.

Itthon is elfoglalom magam, minden nap főzök, találkozom barátaimmal, szeretek színházba, koncertre és könyvtárba járni. Nyitott vagyok a világ felé, rádiót hallgatok, tv-t nézek, néha tanítványaimmal is foglalkozom, sok örömet ad.

Sok bajt látok az országban is, a környezetemben is. Ahogy lazult a fegyelem a társadalomban, úgy lazult sajnos a fegyelem az iskolában is. Pedig sem munka, sem diákelet nincs rend nélkül! Komolyan kell venni a tanulást, mint minden munkát! Sok diák olyan dolgokat enged meg magának, amit nem lenne szabad.

Régen felnéztünk a tanárokra, tiszteltük őket, hiszen sok évet kell tanulniuk azért, hogy kiálljanak a katedrára tanítványaik elé. Tisztelni, szeretni kell a nevelőket! A családban is meg kell legyen a tisztelet és a szeretet a gyerek és a szülő között. Mi tanácsolnék a mai gyerekeknek? Legyenek ügyesek, szófogadók, szorgalmasak, érdeklődők – jó emberek!

Sulyok Attiláné (Wurm Fruzsina és Mózes Katalin 6. osztályosok)